

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Кафедра педагогіки та психології, факультет № 3

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

**«ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПСИХОЛОГІВ
ДЛЯ РОБОТИ З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ ДІТЕЙ»**

вибіркових компонент

освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю **053 Психологія**
(психолог ювенальної превенції)

м. Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 21.12.2023 № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від 20.12.2023 № 13

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін ХНУВС
Протокол від 21.12.2023 № 11

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки та психології
(Протокол від 14.12.2023 № 20)

Розробник:

*Старший викладач кафедри педагогіки та психології факультету № 3 ХНУВС,
кандидат психологічних наук, доцент – Олена МАКАРОВА*

Рецензенти:

*Доцент кафедри психології та педагогіки Харківської державної академії
культури, кандидат психологічних наук, доцент - Ігор ВІДЕНЄВ
Доцент кафедри педагогіки та психології факультету № 3 ХНУВС, кандидат
психологічних наук, доцент – Вікторія ДОЦЕНКО*

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 13	05 Соціальні та поведінкові науки; (шифр галузі) (назва галузі знань) 053 Психологія (код спеціальності) (назва спеціальності) Психолог ювенальної превенції бакалавр (назва СВО)	Навчальний курс 3 Семестр 6 Вид контролю: екзамен
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання Лекції – 30; Семінарські заняття – 30; Практичні заняття – 0; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 60; Індивідуальні завдання: Курсова робота – 0; Реферати (тощо) – 1.		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Професійно-психологічна підготовка психологів для роботи з різними категоріями дітей» є ґрунтовне засвоєння змісту професійної діяльності психолога у підрозділах ювенальної превенції, принципів, методів та форм профілактичної та виховної діяльності психолога з різними категоріями населення; засвоєння основних закономірностей та особливостей роботи психолога; набуття теоретичних та практичних навичок у профілактичній роботі та основ консультування; засвоєння основних технологій діяльності психолога при роботі з дітьми різних категорій. Формування у здобувачів вищої освіти знань про природу та причини девіантної поведінки, особливості її профілактики у дітей, що ґрунтуються на результатах сучасних досліджень різних галузей знань, а саме:

- основні аспекти профілактичної та виховної роботи: соціальний, демографічний, моральний, психологічний, педагогічний, медичний;
- можливі детермінанти девіантної поведінки: мікросоціальні, мікросоціальні, індивідуально-типологічні, фізіологічні;
- механізми формування найбільш поширених форм девіантної поведінки: агресивності, насильства, адитивності, аутоагресії, делінквентності, вандалізму через усвідомлення причинно-наслідкової природи людської поведінки;

- особливості заходів первинної, вторинної і третинної педагогічної профілактики девіантної поведінки дітей;
- специфіку первинної педагогічної профілактики як такої, що спрямована на формування здорового способу життя в єдності його фізичної, психічної та моральної складових; їх місце в системі інших профілактичних заходів;
- принципи вивчення та впровадження конструктивного зарубіжного досвіду педагогічної профілактики відхилень у поведінці дітей.

Завдання курсу полягає в оволодінні здобувачами вищої освіти знаннями з теорії виховання особистості дитини; особливостей і етапів розвитку особистості дитини та її соціалізації; закономірностями процесу виховання та перевиховання; ознайомлення з принципами, методами, засобами і формами організації профілактичної та виховної роботи з дітьми різних категорій.

Міждисциплінарні зв'язки з навчальними дисциплінами «Педагогіка», «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Соціальна психологія».

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- ✓ особливості організації діяльності підрозділів ювенальної превенції з профілактики відхилень у поведінці дітей;
- ✓ актуальні проблеми професійної діяльності психолога у підрозділах ювенальної превенції;
- ✓ психологічні вікові особливості розвитку дітей різних категорій;
- ✓ зміст і напрямки професійної діяльності психолога у підрозділах ювенальної превенції;
- ✓ шляхи, прийоми, методи, форми роботи з дітьми різних категорій;
- ✓ психолого-педагогічну характеристику дітей, які мають різні відхилення у поведінці;
- ✓ психологічні та педагогічні концепції здійснення взаємодії з дитиною щодо здійснення профілактичного впливу;
- ✓ основні техніки психологічного консультування;
- ✓ напрямки професійної підготовки психолога-консультанта;
- ✓ технології роботи психолога з різними категоріями сімей;
- ✓ сутність профілактичної та виховної роботи з дітьми, рівні її реалізації та основні напрямки профілактики відхилень у поведінці;
- ✓ предмет, структуру і основні методи, що використовуються в психолого-педагогічних дослідженнях особистості дитини з урахуванням її віку;
- ✓ завдання і зміст первинної, вторинної і третинної педагогічної профілактики девіацій дітей;
- ✓ психолого-педагогічну сутність і походження найбільш розповсюджених форм девіантної поведінки дітей (агресія, схильність до жорстокого поводження, аутоагресія, адиктивна поведінка, вандалізм та ін.);

- ✓ заходи профілактичної та виховної роботи, які доцільно застосовувати при проявах кожного конкретного виду девіантної поведінки.

Вміти:

- ✓ діагностувати проблеми соціальних груп дітей та молоді;
- ✓ використовувати конкретні шляхи, прийоми, методи, форми організації дозвілля;
- ✓ визначати проблеми, які є у дитини та визначати напрямки профілактичної та виховної роботи з даною дитиною;
- ✓ створювати оптимальні умови для соціалізації молодого покоління;
- ✓ застосовувати основні техніки психологічного консультування;
- ✓ застосовувати на практиці технології роботи з різними категоріями дітей;
- ✓ вільно користуватися поняттями і категоріями, що пов'язані з профілактичною та виховною роботою з дітьми;
- ✓ застосовувати психологічні, педагогічні та соціологічні знання з профілактичної та виховної роботи з дітьми у професійній діяльності психолога;
- ✓ володіти системою основних дослідницьких методів, що застосовуються для вивчення особистості дитини та її соціального оточення;
- ✓ обирати методи, прийоми та заходи профілактично-виховної роботи, які адекватні тим девіаціям, які проявляються у дитини;
- ✓ здійснювати індивідуальну профілактичну роботу з дитиною.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК3.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК4.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК5.	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК7.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК8.	Навички міжособистісної взаємодії,
	ЗК9.	Здатність працювати в команді.
	ЗК10.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК1.	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
	СК2.	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
	СК3.	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
	СК4.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
	СК7.	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
	СК9.	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту
	СК10.	Здатність дотримуватися норм професійної етики
	СК11.	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
	СК12.	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
Програмні результати навчання	ПР 1.	Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
	ПРН 2.	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
	ПРН 3.	Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
	ПРН 4.	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
	ПРН 8.	Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.
	ПРН 11.	Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.
	ПРН 12.	Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
	ПРН 13.	Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що

		мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
	ПРН 14.	Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
	ПРН 15.	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
	ПРН 16.	Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
	ПРН 17.	Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
	ПРН 18.	Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГА В ПІДРОЗДІЛАХ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ.

Організація діяльності підрозділів ювенальної превенції щодо профілактики правопорушень дітей. Загальні та індивідуальні заходи профілактики протиправної поведінки дітей. Профілактичний облік. Підстави для взяття на профілактичний облік та зняття дитини з профілактичного обліку. Обов'язки працівника ювенальної превенції при здійсненні заходів індивідуальної профілактики.

Класифікація профілактичних заходів у діяльності працівника ювенальної превенції.

ТЕМА № 2. ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Об'єкти і суб'єкти психологічної діяльності поліції. Нормативно-правове забезпечення захисту прав дітей в Україні. Заклади соціального захисту дітей. Рівні профілактики правопорушень дітей. Поліцейські превентивні заходи. Міжнародно-правові основи профілактичної діяльності поліції щодо профілактики правопорушень дітей.

ТЕМА № 3. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ ОРГАНІВ І СЛУЖБ У СПРАВАХ ДІТЕЙ

Зміст діяльності психолога ювенальної превенції в закладах середньої освіти та в умовах мікрорайону школи. Сутність профілактики правопорушень. Основні завдання центрального органу виконавчої влади у сфері усиновлення та захисту прав дітей, служб у справах дітей. Основні завдання підрозділів ювенальної превенції. Види профілактичної діяльності правоохоронних органів у роботі з дітьми. Аналітико-профілактична діяльність. Освітньо-профілактична діяльність.

ТЕМА № 4. СІМ'Я ЯК ОБ'ЄКТ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ. НАСИЛЬСТВО ТА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ ЩОДО ДІТЕЙ.

Сім'я як об'єкт психологічної соціально-педагогічної роботи. Загальне поняття сім'ї. Функції сім'ї. Види сімей. Робота соціального педагога з малозабезпеченими та з багатодітними сім'ями. Соціальна робота з сім'єю. Робота з молодими сім'ями по стабілізації сімейних стосунків. Допомога батькам у розв'язанні різноманітних проблем сімейного виховання. Соціальна робота з дітьми та молоддю з особливими потребами. Поняття насильства та жорстокого поводження з дітьми. Домашнє насильство. Жорстоке поводження з дитиною. Психологічне (емоційне) насильство. Основні типи психологічного насильства. Причини та умови виникнення домашнього насильства та жорстокого поводження з дітьми.

ТЕМА № 5. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ ДИТИНИ КРИВДНИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ СТОСОВНО ДИТИНИ.

Психологічний портрет неповнолітньої особи, яка вчинила насильство в сім'ї. «Дефекти» сімейного виховання. Фактори шкільного середовища. Соціально-демографічна характеристика дитини-кривдника. Педагогічна характеристика дитини-кривдника. Психологічний портрет дитини-кривдника. Особливості виявлення насильства та жорстокого поводження стосовно дитини. Наслідки домашнього насильства та жорстокого поводження з дітьми.

ТЕМА № 6. ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З «ДІТЬМИ ВУЛИЦІ».

Проблеми соціально-педагогічної роботи з «дітьми вулиці». Поняття «діти вулиці». Стадії «виходу на вулицю». Безпритульні діти. Бездоглядні діти. Діти-втікачі. Напрямки роботи з «дітьми вулиці». Профілактична соціальна робота. Подолання невизначеності. Закріплення за соціальним інститутом. Соціальний супровід. Влаштування безпритульних дітей. Комерційна сексуальна експлуатація дітей. Поняття сексуальної експлуатації та знущань сексуального характеру відносно дітей. Бродяжництво. Етапи формування бродяжництва. Жебрацтво неповнолітніми.

ТЕМА № 7. ДІТИ «ГРУПИ РИЗИКУ».

Причини потрапляння дітей в «групу ризику». Психологічна характеристика дітей, які відчувають сімейне неблагополуччя. Психологічні особливості дітей «групи ризику». Ранній і дошкільний вік. Молодший шкільний вік. Діти підліткового віку. Віктимологічна модель «дитини-жертви».

ТЕМА № 8. ФОРМИ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ.

Форми профілактичної роботи з дітьми «групи ризику». Інформування. Шляхи профілактики адиктивної поведінки дітей. Організація соціального середовища. Організація здорового способу життя. Активне соціальне навчання соціально-важливим навичкам. Профілактика втягнення дітей у комерційну, сексуальну експлуатацію. Профілактика бродяжництва та жебракування.

ТЕМА № 9. ПРОФІЛАКТИЧНО-ВИХОВНА РОБОТА З ДІТЬМИ:

СУТНІСТЬ, ЗМІСТ, НАПРЯМИ.

Поняття про педагогічну профілактику: первинну, вторинну, третинну. Завдання кожного виду педагогічної профілактики. Соціальна та педагогічна діагностика особистості дитини. Поняття про комплексну психолого-педагогічну діагностику особистості дитини; її предмет, мету, завдання, змістові критерії та етапи реалізації. Зміст та особливості спеціальної профілактики відхилень у поведінці. Індивідуальна профілактика відхилень у поведінці дитини. Сутність і зміст профілактично-виховної роботи з дітьми. Превентивне виховання. Правове виховання, його мета і напрямки здійснення. Принципи виховання у профілактично-виховній роботі з дітьми. Особливості профілактичної роботи з батьками.

ТЕМА № 10. МЕТОДИ, ПРИЙОМИ ТА ФОРМИ ПРОФІЛАКТИЧНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ.

Поняття про методи профілактично-виховної роботи з дітьми. Характеристика основних груп методів профілактично-виховної роботи: загальних педагогічних методів (методи формування свідомості; методи організації діяльності та формування досвіду поведінки; методи стимулювання), спеціальних методів педагогічної корекції (суб'єктивно-прагматичний, метод природних наслідків, метод відшкодування, метод корекції через працю («трудоий метод»), метод вибуху); психологічних (методи психодіагностики, психотерапевтичні та психокорекційні); соціологічних (методи опитування, аналізу документів, біографічний метод).

Поняття про прийоми профілактично-виховної роботи та їх види (переконання; моральна підтримка та зміцнення віри у власні сили; залучення до соціально орієнтованої діяльності; прийом флангового обходу; активізація позитивних почуттів; констатація вчинку та ін.). Характеристика основних форм профілактично-виховної роботи: індивідуальних та групових.

ТЕМА № 11. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ

Поняття про агресивність. Теорії походження агресії. Особливості формування дитячої і підліткової агресивності. Лихослів'я як вербальна агресія, особливості корекції. Характеристика методів корекції агресивної поведінки дітей (С. Шебанова). Булінг як психологічне і соціальне явище. Психокорекція неагресивної та ворожої агресії. Методи впливу на агресивну поведінку дитини.

ТЕМА № 12. ПОПЕРЕДЖЕННЯ РУЙНІВНИХ ФОРМ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ І МОЛОДІ: ВАНДАЛІЗМУ, ГРАФІТІ ТА ІН.

Суть та особливості вандалізму як форми девіантної поведінки. Теорії, що пояснюють виникнення вандалізму. Характеристика основних підходів до класифікації типів вандалізму. Графіті як форма девіантної поведінки і вандалізму. Види графіті, характеристика мотивів графіті.

ТЕМА № 13. ПРОФІЛАКТИКА ПРАВОПОРУШЕНЬ ДІТЕЙ.

Психологічні особливості особистості дітей-правопорушників. Причини та умови виникнення протиправної (злочинної) поведінки дітей. Психологічні

особливості протиправної поведінки дітей. Профілактика правопорушень дітей та молоді.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю	
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття		Самостійна робота
Семестр № 6							
Тема № 1. Професійна діяльність психолога в підрозділах ювенальної превенції	6	2	2			2	екзамен
Тема № 2. Засади профілактичної діяльності поліції.	8	2	2			4	
Тема № 3. Особливості профілактичної роботи органів і служб у справах дітей.	10	2	2			6	
Тема № 4. Сім'я як об'єкт профілактичної роботи. Насильство та жорстоке поводження щодо дітей.	8	2	2			4	
Тема № 5. Психологічний портрет дитини кривдника та особливості виявлення жорстокого поводження стосовно дитини.	10	2	2			6	
Тема № 6. Педагогічна робота з «дітьми вулиці».	8	2	2			4	
Тема № 7. Діти «групи ризику».	8	2	2			4	
Тема № 8. Форми профілактики девіантної поведінки дітей.	14	4	4			6	
Тема № 9. Профілактично-виховна робота з дітьми: сутність, зміст, напрями.	8	2	2			4	
Тема № 10. Методи, прийоми та форми профілактично-виховної роботи з дітьми.	6	2	2			2	
Тема № 11. Психолого-педагогічна профілактика агресивної поведінки дітей.	14	4	4			6	
Тема № 12. Попередження руйнівних форм поведінки дітей і молоді: вандалізму, графіті та ін.	10	2	2			6	
Тема № 13. Профілактика правопорушень дітей.	10	2	2			6	
Всього за семестр № 6	120	30	30			60	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
	Тема № 1. Професійна діяльність психолога в підрозділах ювенальної превенції	Основна: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,
	<u>Дайте відповіді на питання:</u> <ul style="list-style-type: none"> – Методи опитування та інтерв'ю у роботі психолога. – Поняття про особистість та її розвиток. – Теорії розвитку особистості. – Суспільні інститути, що впливають на розвиток особистості. – Основні фактори, які впливають на розвиток. – Фізичне виховання та розвиток. 	Допоміжна: 10, 11, 12, 13, 14, 15
	Тема № 2. Засади профілактичної діяльності поліції.	Основна: 1,2,7
	<u>Дайте відповіді на питання:</u> <ul style="list-style-type: none"> – Назвіть рівні профілактики правопорушень дітей. – У якому разі підлягає неповнолітня особа для реєстрації на профілактичний облік? – Назвіть підстави для взяття дитини на профілактичний облік. – Назвіть підстави для зняття дитини з профілактичного обліку. – У чому полягає загальний підхід до класифікації профілактичних заходів? – Що працівник ювенальної превенції зобов'язаний виконувати при здійсненні заходів індивідуальної профілактики? 	Допоміжна: 1,2,3,4,5,6,7,8,9
	Тема № 3. Особливості профілактичної роботи органів і служб у справах дітей.	Основна: 1, 2, 7
	<u>Дайте відповіді на питання:</u> <ul style="list-style-type: none"> – Принципи виховання у педагогічних концепціях інших країн. – Організація пізнавальної, трудової, ігрової та інших видів діяльності. – Поняття про педагогічне спілкування. – Види педагогічного спілкування. – Функції, правила та особливості педагогічного спілкування. – Назвіть завданнями центрального органу виконавчої влади у сфері усиновлення та захисту прав дітей, служб у справах дітей. – Назвіть основні завдання і повноваження підрозділів ювенальної превенції. – Дайте визначення діяльності поліції у сфері профілактики правопорушень дітей. 	Допоміжна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
	Тема № 4. Сім'я як об'єкт профілактичної роботи. Насильство та жорстоке поводження щодо дітей.	Основна: 1, 2, 3, 4, 9
	<u>Дайте відповіді на питання:</u> <ul style="list-style-type: none"> – У чому полягає домашнє насильство. – Дайте визначення жорстоке поводження з дитиною. 	Допоміжна: 10, 11, 15,

	<ul style="list-style-type: none"> – Підготуйте доповідь по Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» – Назвіть причини та умови жорстокого поводження з дитиною, обумовлені соціально-економічним розвитком. – Охарактеризуйте вплив конфліктних або насильницьких стосунків між членами родини на моральний розвиток дитини. – Дайте характеристику батькам, які жорстоко поводяться з дітьми. – Які особистісні риси неповнолітніх приймають можливості постраждати від домашнього насильства? 	
	<p>Тема № 5. Психологічний портрет дитини кривдника та особливості виявлення жорстокого поводження стосовно дитини.</p>	Основна: 1, 2, 7
	<p><u>Дайте відповідь на питання:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – У чому полягають «дефекти» сімейного виховання? – Опишіть «потуральний стиль виховання» – Опишіть «авторитарний стиль виховання». – Охарактеризуйте «альтернативне виховання». – Дайте педагогічну характеристику дитини-кривдника. – Опишіть психологічний портрет дитини-кривдника. – Опишіть факти жорстокого поводження стосовно дитини, на які повинен реагувати працівник поліції. 	Допоміжна: 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9
	<p>Тема № 6. Педагогічна робота з «дітьми вулиці».</p>	Основна: 3, 4, 5, 6, 8, 9
	<p><u>Дайте відповідь на питання:</u></p> <p>Патріотичне та національне виховання дітей. Поняття про національну толерантність. Її особливості та педагогічний зміст. Суспільні інститути, що мають виховний вплив на дитину: сім'я, дошкільні та шкільні навчальні заклади, заклади після шкільної освіти, засоби масової інформації, молодіжна мода. Умови успішного сімейного виховання. Виховний вплив колективу на особистість.</p>	Допоміжна: 10, 11, 13, 15,
	<p>Тема № 7. Діти «групи ризику».</p>	Основна: 3, 4, 5, 8, 9
	<p><u>Дайте відповідь на питання:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Опишіть ситуацію із дотриманням прав дітей «груп ризику» в Україні. – Які діти відносяться до «групи ризику»? – Які органи залучені до роботи з дітьми «групи ризику»? – Назвіть функції органів опіки та піклування. – Назвіть функції служб у справах дітей. – Назвіть функції відділів освіти, соціальних служб, охорони здоров'я стосовно діяльності з дітьми «групи ризику»? – Які існують спеціальні установи для дітей? – Як повинні дотримуватися прав дитини, яка з тих чи інших причин вступила в конфлікт із законом? – Правове виховання дітей «групи ризику»; 	Допоміжна: 10, 11, 15,

		– Як здійснюєть робота з дітьми групи ризику в Європейських країнах	
		Тема № 8. Форми профілактики девіантної поведінки дітей.	Основна: 1,2,7
		<u>Дайте відповідь на питання:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Опишіть соціально-педагогічні технології роботи з сім'єю, яка виховує дитину з обмеженими можливостями. - Наведіть приклади технологій соціально-педагогічної реабілітації. - Підготуйте доповідь щодо соціально-педагогічного сімейного і психолого-педагогічного консультування. - Методи профілактики адиктивної поведінки. - Проаналізувати стан проблеми профілактики адиктивної поведінки дітей у вітчизняному досвіді. - Обґрунтувати необхідність вивчення зарубіжного досвіду профілактики адиктивної поведінки. - Проаналізувати досвід первинної профілактики у США. - Проаналізувати досвід вторинної профілактики у США. - Проаналізувати досвід первинної і вторинної профілактики адиктивної поведінки в Англії. - Проаналізувати досвід первинної і вторинної профілактики адиктивної поведінки у Польщі. - Проаналізувати досвід третинної профілактики адиктивної поведінки у спільноті «Наркокон». 	Допоміжна: 3, 4, 8, 14, 15,
		Тема № 9 Профілактично-виховна робота з дітьми: сутність, зміст, напрями.	Основна: 3, 4, 5, 6
		<u>Дайте відповідь на питання:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Назвати та охарактеризувати аспекти профілактики: медичний, правовий, психологічний, педагогічний. - Надати характеристику основних напрямків профілактики негативних проявів у поведінці дітей. - Охарактеризувати профілактичну роботу з сім'ями. - Надайте характеристику превентивному навчанню як напрямку профілактики негативних проявів у дітей. - Назвати підходи до класифікації програм профілактики відхилень у поведінці. - Охарактеризувати програми профілактики на основі критерію особливості об'єкта профілактичного впливу (універсальні, вибіркові та програми за показаннями). 	Допоміжна: 10, 11, 12, 13, 15
		Тема № 10 Методи, прийоми та форми профілактично-виховної роботи з дітьми.	Основна: 2,6,8,9
		<u>Дайте відповіді на питання:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Назвіть традиційні методи роботи з дітьми. - Назвіть форми інтерактивного навчання. - Підготуйте сценарій майстер класу для роботи з дітьми 10-12 років. - Підготуйте сценарій інтерактивно\ екскурсії для дітей 13-15 років. 	Допоміжна: 8,9,11,15

	- Підготуйте сценарій «мозкового штурму»	
	Тема № 11 Психолого-педагогічна профілактика агресивної поведінки дітей.	Основна: 2, 6, 7, 8
	<u>Дайте відповіді на питання:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Поясніть сутність комплексної профілактики агресії у поведінці дітей. - Назвати та прокоментувати алгоритм профілактики агресивної поведінки дітей. - Проаналізувати особливості застосування психологічних методів у профілактичній діяльності педагога. - Проаналізувати особливості застосування психотерапевтичних методів у профілактично-виховній роботі з дітьми. - Проаналізувати особливості застосування соціологічних методів у профілактично-виховній роботі з дітьми. 	Допоміжна: 4, 8, 9, 11, 15
	Тема № 12 Попередження руйнівних форм поведінки дітей і молоді: вандалізму, графіті та ін.	Основна: 2, 3, 6, 8
	<u>Дайте відповідь на питання:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Дайте визначення поняттям, що складають змістову основу теми: «вандалізм», «руйнівна поведінка», «графіті». - Проаналізуйте естетичну теорію вандалізму. - Прокоментуйте поширення вандалізму з позиції теорії суб'єктивного контролю. - Пояснити поширення вандалізму з позиції теорії штучного середовища. - Пояснити поширення вандалізму з позиції теорії взаємодії суб'єктивної несправедливості й рівня контролю. - Прокоментувати види графіті на основі класифікацій вітчизняних дослідників. - Проаналізувати дослідження мотивів здійснення графіті. 	Допоміжна: 4, 10, 11, 15
	Тема № 13 Профілактика правопорушень дітей	Основна: 3, 4, 5, 6, 9
	<u>Дайте відповідь на питання:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Які загальні кримінологічні фактори впливають на вчинення правопорушень дітьми? ? - З яких трьох чинників складається зміст віктимності? - Чим визначається особиста віктимність дітей? - На чому ґрунтується класифікація кримінальних правопорушень проти неповнолітніх? - У чому полягає сутність ранньої профілактики протиправної поведінки дітей? - Охарактеризуйте особливості забезпечення протидії правопорушенням дітей. - Із чого складається система протидії злочинності? - У чому полягає сутність системи протидії злочинності проти дитинства? 	Допоміжна: 4, 10, 11, 15

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Об'єкти і суб'єкти психологічної діяльності працівників поліції ювенальної превенції.
2. Спеціалізація «психолог ювенальної превенції».
3. Нормативно-правове забезпечення захисту прав дітей в Україні.
4. Міжнародно-правові акти щодо профілактики правопорушень дітей.
5. Діяльність підрозділів ювенальної превенції щодо профілактики правопорушень дітей.
6. Профілактика правопорушень неповнолітніх.
7. Профілактична діяльність правоохоронних органів у роботі з дітьми.
8. Загальне поняття та функції сім'ї.
9. Загальна характеристика «насилля» як соціального феномену.
10. Реабілітація дітей, які зазнали насильства.
11. Психолого-педагогічний портрет особи, яка вчинила насильство в сім'ї.
12. Особливості виявлення насильства стосовно дитини.
13. Особливості виявлення жорстокого поводження стосовно дитини.
14. Негативний вплив домашнього насильства та жорстокого поводження з дітьми.
15. Поняття та показники обдарованості.
16. Технологія роботи з обдарованими дітьми.
17. Поняття «діти вулиці».
18. Стадії «виходу на вулицю».
19. Напрямки роботи з «дітьми вулиці».
20. Технологія соціально-педагогічної роботи з дітьми сиротами.
21. Діти «групи ризику» як наслідок неблагополуччя сім'ї.
22. Здоров'я дитини – запорука щасливого майбутнього.
23. Що означає для дитини бути в «групі ризику».
24. Віктимна поведінка дитини.
25. Соціально-педагогічні технології роботи з сім'єю, яка виховує дитину з обмеженими можливостями.
26. Технологія психолого-педагогічної реабілітації.
27. Соціально-педагогічне сімейне і психолого-педагогічне консультування.
28. Методи профілактики адиктивної поведінки.
29. Девіантна поведінка: причини та наслідки.
30. Сучасні класифікації девіантної поведінки дітей.
31. Сучасні теорії, які пояснюють природу девіантної поведінки дітей.
32. Превентивне виховання і навчання: їх сутність, зміст, напрямки.
33. Система методів і прийомів профілактично-виховної роботи з дітьми.
34. Поняття про профілактику та її види (первинну, вторинну, третинну).
35. Сучасна структура вітчизняної системи профілактики девіантної поведінки дітей та молоді.
36. Напрями профілактично-виховної роботи з дітьми.
37. Робота з сім'єю як напрям профілактично-виховної роботи з дітьми.
38. Особливості профілактично-виховної роботи в школі.
39. Профілактична діяльність спільнот «Сінанон» та «Наркокон».
40. Гендерні відмінності проявів агресивної поведінки дітей.

41. Методи і методики корекції неагресивної агресії дитини.
42. Методи і методики корекції ворожої деструктивної агресії дитини.
43. Вандалізм: причини, мотиви і ознаки.
44. Характеристика теорій поширення вандалізму дітей.
45. Сутність та види графіті; профілактично-виховна робота з попередження виникнення.
46. Профілактично-виховна робота з попередження проституції.

5.1.2. Темы курсових робіт – не передбачено

5.1.3. Темы наукових робіт – не передбачено

6. Методи навчання

Лекції із застосуванням мультимедійних технологій та відеоматеріалів; практичні та семінарські заняття моделювання ситуативних задач, тренінги, рольові та ігрові ігри, рішення задач тощо..

При проведенні лекцій використовувалися такі **методи**:

- метод пояснення;
- метод проблемного викладання;
- розповідь;
- аналітичний метод;
- метод прикладів.

При проведенні практичних занять використовувалися **методи**:

- проблемний,
- частково-пошуковий;
- дослідницький.

Метою лекційного курсу є засвоєння здобувачами вищої освіти сучасних знань про соціально-педагогічну та навчально-виховну складові діяльності особистості в суспільстві.

Аудиторні заняття проводяться у формі лекцій та семінарських занять на яких здобувачі вищої освіти повинні засвоїти поняття про:

- предмет, структуру і методи дослідження, що використовуються в соціально-педагогічних дослідженнях;
- історичний огляд становлення і розвитку вітчизняної та зарубіжної соціальної педагогіки;
- основні проблеми, що досліджуються даною дисципліною;
- основні напрямки дослідження і концепції соціальної педагогіки.

сформувати вміння:

- вільно користуватися поняттями і категоріями, що розглядаються у межах навчальної дисципліни;
- застосовувати знання про особливості використання психолого-педагогічних методик в професійній діяльності психолога;
- використовувати методи психолого-педагогічної діагностики людини в процесі її професійної діяльності.

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення:

- самоаналіз соціально-педагогічних процесів на різних етапах розвитку людини;
- індивідуальних особливостей людини, її адаптивності в соціальних умовах.

Індивідуальна робота передбачає підготовку доповідей, виконання наукових робіт у вигляді рефератів.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Об'єкти і суб'єкти професійної діяльності психолога ювенальної превенції.
2. Спеціалізація «психолог ювенальної превенції».
3. Професійні функції психолога в підрозділах ювенальної превенції.
4. Теорія соціалізації.
5. Нормативно-правове забезпечення захисту прав дітей в Україні.
6. Рівні профілактики правопорушень дітей.
7. Поліцейські превентивні заходи.
8. Зміст діяльності соціального педагога у загально-освітніх закладах.
9. Міжнародно-правові основи профілактичної діяльності поліції щодо профілактики правопорушень дітей.
10. Організація діяльності підрозділів ювенальної превенції щодо профілактики правопорушень дітей.
11. Заходи загальної та індивідуальної профілактики. Профілактичний облік.
12. Сутність профілактики правопорушень.
13. Види профілактичної діяльності правоохоронних органів у роботі з дітьми. Аналітико-профілактична діяльність. Освітньо-профілактична діяльність.
14. Сім'я як об'єкт психолого-педагогічної роботи психолога ювенальної превенції. Загальне поняття та функції сім'ї.
15. Поняття насильства та жорстокого поводження з дітьми.
16. Реабілітація дітей, які зазнали насильства.
17. Домашнє насильство.
18. Жорстоке поводження з дитиною.
19. Причини та умови виникнення домашнього насильства та жорстокого поводження з дітьми.
20. Психологічний портрет неповнолітньої особи, яка вчинила насильство в сім'ї.
21. Педагогічна характеристика дитини-кривдника.
22. Особливості виявлення насильства та жорстокого поводження стосовно дитини.
23. Психологічний портрет дитини-кривдника.
24. Наслідки домашнього насильства та жорстокого поводження з дітьми.
25. Соціальна робота з дітьми та молоддю з особливими потребами.

26. Поняття та показники обдарованості.
27. Технологія роботи з обдарованими дітьми
28. Поняття «діти вулиці».
29. Стадії «виходу на вулицю». Напрямки роботи з «дітьми вулиці».
30. Технологія соціально-педагогічної роботи з дітьми сиротами.
31. Соціально-педагогічні технології роботи з сім'єю, яка виховує дитину з обмеженими можливостями.
32. Технологія соціально-педагогічної реабілітації.
33. Соціально-педагогічне сімейне і психолого-педагогічне консультування.
34. Методи профілактики адиктивної поведінки.
35. Поняття про педагогічну профілактику: первинну, вторинну, третинну.
36. Завдання кожного первинної, вторинної, третинної педагогічної профілактики.
37. Соціальна та педагогічна діагностика особистості дитини.
38. Поняття про комплексну психолого-педагогічну діагностику особистості дитини;
39. Поняття сексуальної експлуатації та знущань сексуального характеру відносно дітей.
40. Бродяжництво. Етапи формування бродяжництва.
41. Жебрацтво неповнолітніми.
42. Психологічні особливості дітей «групи ризику». Ранній і дошкільний вік.
43. Психологічні особливості дітей «групи ризику». Молодший шкільний вік. Діти підліткового віку.
44. Віктимологічна характеристика «дитини-жертви».
45. Профілактика втягнення дітей у комерційну, сексуальну експлуатацію.
46. Профілактика бродяжництва та жебракування.
47. Зміст та особливості спеціальної профілактики відхилень у поведінці.
48. Індивідуальна профілактика відхилень у поведінці дитини.
49. Сутність і зміст профілактично-виховної роботи з дітьми.
50. Превентивне виховання.
51. Правове виховання, його мета і напрямки здійснення.
52. Принципи виховання у профілактично-виховній роботі з дітьми.
53. Поняття про методи профілактично-виховної роботи з дітьми.
54. Особливості профілактичної роботи з батьками.
55. Характеристика основних груп методів профілактично-виховної роботи: загальних педагогічні методи (методи формування свідомості; методи організації діяльності та формування досвіду поведінки; методи стимулювання).
56. Спеціальні методів психолого-педагогічної корекції (суб'єктивно-прагматичний, метод природних наслідків, метод відшкодування, метод

корекції через працю («трудовий метод»), метод вибуху).

57. Психологічні (методи психодіагностики, психотерапевтичні та психокорекційні).

58. Соціологічні (методи опитування, аналізу документів, біографічний метод).

59. Поняття про прийоми профілактично-виховної роботи та їх види (переконання; моральна підтримка та зміцнення віри у власні сили; залучення до соціально орієнтованої діяльності; прийом флангового обходу; активізація позитивних почуттів; констатація вчинку та ін.).

60. Характеристика основних форм профілактично-виховної роботи: індивідуальні та групові.

61. Суть, мета, завдання первинної педагогічної профілактики адитивної поведінки дітей різного віку.

62. Суть, мета, завдання вторинної педагогічної профілактики адитивної поведінки дітей та молоді.

63. Суть, мета, завдання третинної педагогічної профілактики адитивної поведінки дітей, які мають адитивну поведінку.

64. Комплексна педагогічна профілактика адитивної поведінки дітей та молоді.

65. Поняття про агресивність.

66. Особливості формування дитячої і підліткової агресивності.

67. Лихослів'я як вербальна агресія, особливості корекції.

68. Булінг як психологічне і соціальне явище.

69. Характеристика методів корекції агресивної поведінки дітей (С. Шебанова).

70. Суть та особливості вандалізму як форми девіантної поведінки. Теорії, що пояснюють виникнення вандалізму.

71. Характеристика основних підходів до класифікації типів вандалізму.

72. Графіті як форма девіантної поведінки і вандалізму.

73. Види графіті, характеристика мотивів графіті.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів.

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути: екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переведу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна} \\ \text{кількість балів} \\ \text{(перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних} \\ \text{занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array} \right) / 2 * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. ***Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.*** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переведу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна

кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів за} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем} \end{array}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівника.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Підсумкові} \\ \text{бали за} \\ \text{поточний} \\ \text{семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{за попередній} \\ \text{семестр} \end{array} : 2$$

У цьому розділі також повинні бути розроблені чіткі критерії оцінювання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (*робота на семінарських, практичних, лабораторних та інших аудиторних заняттях, самостійна робота, виконання індивідуальних творчих завдань*) та підсумкового контролю. Кафедра визначає вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної або індивідуальної роботи. Наприклад:

Робота під час навчальних занять	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, вирішити практичне завдання.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення

97 – 100	Відмінно (“зараховано”)	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94 – 96			
90 – 93			
85 – 89	Добре (“зараховано”)	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
80 – 84			
75 – 79		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
70 – 74	Задовільно (“зараховано”)	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
65 – 69			
60 – 64		E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи несформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
40 – 59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , потрібні практичні навички роботи несформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21 - 40			
1–34		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , потрібні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Великий В.М. Соціальна педагогіка правоохоронної діяльності : навч. посіб. Херсон : ХЮІ ХНУВС, 2010. 340 с.
2. Попередження, виявлення і подолання випадків насильства та

жорстокого поводження з дітьми : тренінговий курс для працівників освіти, програма курсу для студентів вищих навчальних закладів спеціальностей «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота», «Практична психологія». Київ : К.І.С., 2010. 242 с.

3. Психолого-педагогічні та правові засади діяльності поліції із захисту прав дитини : навч.посіб. / за заг.ред. д-ра юрид.наук, доц. Д.В. Швеця : [Д.В. Швець, О.М. Бандурка, О.І. Федоренко та ін.]. Харків : ХНУВС, 2020. 284 с.

4. Соціальна педагогіка : підручник / А.Й. Капська, О.В. Безпалько, Р.Х. Вайнола та ін.. Київ : Центр учб. літ., 2016. 487 с.

5. Соціальна педагогіка : Луцьк : Ред.-вид. від. «Вежа» Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. 192 с.

6. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / за заг. ред. І.Д. Зверевої. Київ : Центр учб. літ., 2010. 336 с.

7. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / Т.Ф. Алексєєнко, Т.П. Басюк, О.В. Безпалько та ін. Київ : Центр учб. літ., 2016. 335 с.

8. Соціальна педагогіка / авт. кол. : А.Й. Капська, О.В. Безпалько, О.В. Биковська та ін. Київ : Центр навч. літ., 2011. 468 с.

9. Текст лекції з дисципліни «Соціальна педагогіка» : [галузь знань: Соціально-політичні науки; спец.: Психологія; ступень вищ. освіти: бакалавр] / розроб. С.П. Гіренко. Харків : ХНУВС, 2015. 30 с.

Допоміжна

1. Діяльність служби дільничних інспекторів міліції щодо профілактики насильства над дітьми й дорослими членами сім'ї: навч.-метод. посіб. / А. Блага, Д. Заброда, Т. Журавель, Н. Мілорадова; за заг. ред. Г. Христової. К.: ТОВ «ВПК ОБНОВА», 2012. 140 с

2. Кочемировська О., Ходоренко А. Х. Індикатори прихованих форм сімейного насильства щодо дітей та їх застосування в практиці дільничних інспекторів міліції. Київ, 2016.

3. Максимова Н. Ю., Мороз Л. А., Мороз Л. І., Яковенко С. І. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання: Навчальний посібник / За ред. С.І. Яковенка. Київ : КЮІ КНУВС, 2015. 200 с.

4. Мигович І.І. Соціальна робота / Вступ до спеціальності. Ужгород, 2010. 336 с.

5. Організація роботи підрозділів ОВС, що здійснюють профілактичну роботу серед дітей, у сфері протидії жорстокому поводженню з дітьми та насильству в сім'ї: метод. посіб. / авт. кол.: А.А. Гришко, Т.В. Журавель, О. О Кочемировська, О. О. Лазаренко, К. В. Сергєєва; за ред. Т. В. Журавель, О. О. Кочемировської. Київ : Обнова, 2013.

6. Підготовка працівників структурних підрозділів Національної поліції України у частині забезпечення та захисту прав дітей : навч.-метод. посіб. Ч. 2. (спеціалізована) ; за заг. ред. Т. В. Журавель, Л. В. Зуб, О. В. Ковальнової, Ю. В. Пилипас. Київ : Вид-во ФОП Буря О. Д., 2019. 499 с.

7. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.

8. Соціальна і корекційна робота з особами, які вчинили насильство в сім'ї. Навч.-метод. посібник у 2-х томах. Том 1. / кол. авт. : О.М. Бандурка, І.О. Бандурка, В.О. Брижик та ін. Київ : Україна, 2013. 136 с.
9. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб.: у 2-х част. / А.В. Аносова, О.В. Безпалько, Т.П. Цюман та ін. / За заг. ред.: Т.М. Журавель, З.П. Кияниці, Ж.В. Петрочко. Київ, 2016. 567 с.
10. Соціальна педагогіка: навч.-метод. посіб. / За заг. ред.. А. Й. Капської. Київ: ІЗМН, 2012. 220 с.
11. Соціальна педагогіка. Підручник / За ред. проф. Капської А.Й. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 306 с.
12. Червоний П. Д., Павленко О. М. Шкільний музей А.С. Макаренка : мат-ли II Міжнар. наук.-практ. конф. «Творча спадщина А. С.Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти ХХІ століття» (Суми, 15–16 березня 2018 р.). Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. 284 с.
13. Червоний П. Д. Виховання колективізму в школі за системою А.С. Макаренка : мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф. «Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України» (Харків, 30 березня 2018 р.). Харків: ХНУВС, 2018. С. 274-276.
14. Червоний П. Д. Ігри в соціально-психологічній реабілітації дітей. Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України : тези доп. наук.-практ. конф. (Харків, 7 квіт. 2017 р.). Харків: ХНУВС, 2017. С. 255-257.
15. Червоний П. Д., Гіренко С. П. Особливості формування курсантського колективу на навчальному курсі ВНЗ МВС України. *Педагогічні науки* : зб. наук. пр. Вип. LXXVIV. Том. 3. Херсон : 2017. С. 98–102.

Інформаційні ресурси в інтернеті.

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 208 с. <http://194.44.152.155/elib/local/sk742813.pdf>
2. Жигайло Н.І. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 256 с. <http://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Sotsial-na-pedahohika.pdf>
3. Чубук Р. В. Соціальна педагогіка : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 348 с.
<https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/174/1/%D0%A7%D1%83%D0%B1%D1%83%D0%BA%20%D0%A0.%20%D0%92.%20%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%20%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0.pdf>